

GERDA VAN WAGENINGEN

Wat een familie!

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

‘Lang zullen ze leven, lang zullen ze leven...’ Een groot aantal stemmen zong het gouden bruidspaar toe. Ammy Verhoeven nam de felicitaties met een glimlach in ontvangst. Haar man Joop stond er een beetje verloren bij, zijn mond aan de linkerkant licht scheef gezakt, zijn onwillige linkerhand in zijn jaszak geborgen. Een taart met vijftig brandende kaarsjes erop was zojuist binnengebracht ter opluistering van het gouden huwelijksfeest van de stamouders van de verzamelde familie.

De feestzaal waarin die heuglijke gebeurtenis gevierd werd, had betere tijden gekend. De familie eveneens.

Branca keek met een nauwelijks verborgen zucht om zich heen. Haar ouders, haar broer en zus, zelfs de halfzus die er nooit had mogen zijn en alle vijf de kleinkinderen: iedereen was er vanavond. De aanhang ook. Niemand had op deze dag verstek laten gaan. De in de familie zo vaak voorkomende ruzies le-

ken voor deze dag vergeten te zijn. Daarnaast waren er onder de talrijke feestvierders neven en nichten van vaderskant. De familie van Amalia van Damme Terbregt, zoals de gouden bruid in haar jeugd had geheten, liet zoals altijd volledig verstek gaan. Ammy was verstoeten toen ze zich in de ogen van haar deftige familie volslagen had misdragen en dat was nooit meer goed gekomen. Of de bruid op momenten als deze nog weleens aan haar eigen familie teruggedacht, wist niemand. In ieder geval was er nu niets van te merken. Zelfs Branca wijdde er nauwelijks meer dan een vluchtige gedachte aan.

De aanwezigen hadden allemaal een voorbedrukt papier in de hand. Met elkaar zongen ze in schijnbare harmonie. Ze hadden voor het bruidspaar was gearriveerd, erop geoefend dit tweestemmig te kunnen doen.

Het was lang geleden dat de familie compleet was geweest, besepte de jonge vrouw. Haar vader was moe. Het was hem aan te zien dat het lichte herseninfarct dat hij kort na de laatste kerst had gehad, hem had veranderd van een vitale en gezonde man in de oude man van tachtig die hij feitelijk was. Hij was nog moeilijker in de omgang geworden dan hij

altijd al was geweest. De slechte kanten in zijn niet zo gemakkelijke karakter kwamen duidelijker naar voren dan ooit. Niets deugde meer. Zijn kinderen niet, zijn huis niet en zijn vrouw al helemaal niet.

Zodra de stemmen zwegen, zonk de oude man terug in zijn met papieren slingers versierde stoel. Geen blik van verstandhouding met zijn vrouw, zoals een buitenstaander wellicht zou verwachten op een dergelijk moment. Branca beet op haar lip. Een korte blik op haar dochter stelde haar gerust. Vijftien was ze inmiddels, Ottolien. Haar heldere stem had boven die van de anderen uit geklonken. Branca glimlachte onwillekeurig. Haar ogen dwaalden verder.

Ach, een oppervlakkig toeschouwer zou niet meer zien dan het gebruikelijke beeld bij een dergelijke gebeurtenis. Haar ouders hadden het vijftig jaar met elkaar uitgehouden. Een ander woord was er niet voor te bedenken. Ze hief het champagneglas, net als de anderen. Zodra ze weer zat, werd er een stuk van de taart voor haar neergezet. Hoewel ze niet van dit soort mierzoete fondantcake hield, kon ze zich bij een gelegenheid als deze niet aan een stuk van de feesttaart onttrek-

ken. Dapper zette ze haar tanden in de meer dan royale punt taart, die bovendien voorzien was van slagroom en vruchten.

Joep lachte veel te hard. Tara keek bijna afstandelijk naar de man naast haar. Het huwelijk van haar broer was al net zo slecht als dat van hun ouders. Zou het bedenkelijke voorbeeld zoveel invloed hebben gehad? Ach, zowel Tara als zichzelf waren er indertijd heilig van overtuigd geweest het beter te zullen doen dan hun ouders. Haar broer had er misschien net zo over gedacht. Dat wist ze niet.

Zijzelf had zich schromelijk vergist en was binnen drie jaar weer gescheiden geweest. Tara durfde die keus kennelijk niet te maken en bleef hangen in een situatie die haar neerslachtig maakte.

Branca leunde achterover en nipte nogmaals van de champagne. Het gebak op haar bord was verdwenen en er was niets meer van over dan een paar kruimels. Haar ogen gleden langs de mensen die om haar heen zaten. Ma was net eenenzeventig geworden en ze was goed gezond. Ze had een vlugge geest en een tamelijk zachte stem, ondergeschikt als ze altijd was geweest aan haar dominante echtgenoot, die als favoriete mening had dat het eni-

ge recht van een vrouw het aanrecht was. Haar vader was beslist geen sympathieke man, dacht Branca nuchter, en niet voor de eerste keer. Ze had beslist te veel nare herinneringen aan haar jeugd. Woedeaanvallen en zelfs klappen waren de kinderen Verhoeven ruimschoots ten deel gevallen. Vrienden had Joop Verhoeven niet. Zijn favoriete hobby sinds hij gepensioneerd was, was vissen, dan was hij tenminste de deur uit en had haar moeder rust. Als hij thuis was, wilde hij zich met alles bemoeien en nooit deed haar moeder iets goed. Dat was altijd al zo geweest, maar toen haar vader nog werkte was hij het grootste deel van de tijd weg geweest en kon haar moeder rustig haar eigen gang gaan. Haar moeder kende ze als een stille, teruggetrokken vrouw. Als jonge vrouw had ze al moeten leren wat haar plaats was.

Ammy had haar deftige familie te schande gemaakt door als zestienjarig meisje zwanger te raken van een getrouwd man, de huisleraar van haar jongere broertje. Branca wist alleen dat er twee kinderen waren geweest, Amalia en Allard. Ze had zelfs nooit foto's gezien. Haar moeder was zwanger en wel op straat gezet en weggestuurd. Jarenlang was het in de

doofpot gestopt dat ma een buitenechtelijke dochter had. Een voorkind, zo werd dat in die tijd genoemd.

Pa was tien jaar ouder dan ma. Waar ze elkaar ontmoet hadden was een familiegeheim, net als wat er met ma gebeurd was toen haar halfzus Anke was geboren, en daarna haar huwelijk met hun vader. Drie jaar had daartussen gezeten. Ze had er weleens naar gevraagd, maar er geen antwoord op gekregen. ‘Dat was een zware tijd,’ was alles wat haar moeder erover had losgelaten en daarna had ze slechts kortaf gezegd er nooit, maar dan ook nooit meer over te willen praten.

Haar vader kwam uit een arbeidersmilieu. Opa Verhoeven was timmerman geweest en had net als pa graag gedronken. Te veel gedronken, dat herinnerde Branca zich nog wel. Ook opa Verhoeven had ze meer dan haar lief was dronken gezien. Alle kinderen Verhoeven waren destijds bang voor de opa die net als hun eigen vader kon schelden, vloeken en tieren en op de koop toe nog losse handen had. Haar vader kwam in tegenstelling tot haar moeder uit een ruw milieu. Er waren echter genoeg hardwerkende arbeidersmensen, die op een fatsoenlijke manier leefden en die net-

jes met elkaar omgingen. Haar familie niet.

Pa was tientallen jaren lang bedrijfsleider op een timmerfabriek geweest. Wellicht had hij daar de ruwe taal geleerd, die zo gemakkelijk over zijn lippen rolde. In ieder geval was hij niet geliefd geweest bij de bijna dertig man die altijd onder hem hadden gewerkt. Niemand had zijn vertrek betreurd sinds de dag dat hij de pensioengerechtigde leeftijd had bereikt.

Pa was niet netjes met zijn gezin omgesprongen. Vooral met hun moeder niet. Nooit was er iets goed. Altijd had hij op- en aanmerkingen op de stille, teruggetrokken vrouw, die dan slechts haar lippen samenkneep, al kregen haar ogen een verdrietige uitdrukking. Ze had hem nooit een weerwoord gegeven. Hij had haar regelmatig klappen gegeven. Niet zo erg dat ze erdoor verwond was, niet zo erg dat het zichtbaar was. Wel zo erg, dat zijn vrouw bang voor hem was geworden en zijn kinderen waren dat ook geweest toen ze klein waren. De timmerfabriek was een onderdeel geweest van een grote aannemersfirma. Bij zijn bazen was haar vader evenmin geliefd geweest, maar kennelijk was zijn werk in orde, want anders had hij die positie niet gekregen

en daarna zoveel jaren behouden.

Slecht hadden ze het niet gehad, als je het materieel bekeek. Er was altijd geld geweest voor de dingen die noodzakelijk waren. Ze woonden in een eigen huis, dat wel, maar het was een tamelijk eenvoudig pand in een smalle straat in Zierikzee. Er was veel aan vertimmerd, dat had pa zelf gedaan of door zijn ondergeschikten laten doen als het komkommer-tijd was. Hij had altijd veel in zijn eigen voordeel kunnen regelen en ritselen. Bovendien zat hij op zijn centen. Ook voor hen en zeker voor ma. Een naar buiten toe onopvallend gezin waren ze eigenlijk, was het niet dat haar vader zich vroeger, binnen zakelijke kringen weliswaar, had beziggehouden met zaken die voor zijn kinderen zelfs nu nog niet helemaal duidelijk waren en misschien was dat nog maar het beste. Hij had al met al een behoorlijke boterham verdiend, maar kon alleen geld uitgeven voor zichzelf. Wat er op de bank stond, was het best bewaarde familiegeheim. Pa kon niets missen voor anderen dan zichzelf. Hij had een duur horloge, de nieuwste computer met dure spelletjes, hij verzamelde antieke klokken die eveneens zo het een en ander waard moesten zijn, maar haar moeder

had een goedkoop pakje moeten kopen voor vanavond, dat pover afstak tegen zijn eigen dure maatpak.

Branca keek ongekend kritisch naar haar ouders. Haar vader ging nog steeds een enkele keer op stap, terwijl niemand wist waar hij heen ging. Dan bleef hij nog weleens een nachtje weg ook. Er waren vroeger altijd andere vrouwen in zijn leven geweest naast zijn echtgenote. Nee, gepraat werd er nergens over, maar geruchten gingen er altijd en kwamen zelfs het gezin ter ore. Haar moeder had alles genegeerd, had zich bemoeid met haar huis en de kinderen en verder met niets. Zo hoorde het, in haar ogen. Een vrouw stond achter haar man, ongeacht wat er gebeurde. 'Zo hoort dat' was dan ook een vast gezegde van haar moeder.

Diepe lijnen hadden haar gezicht doorgroefd. Al jaren. Haar mooie lichtbruine ogen, die Branca van haar had geërfd, samen met het haar dat ook bij haar moeder vroeger honingblond was geweest, stonden bij Ammy altijd triest. Ze was een vrouw zonder doel, zonder hoop, een vrouw die haar tijd uitdiende en anders niet. Zelfs vandaag keken haar ogen niet vrolijk. Het nieuwe horloge om haar pols,